СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 247. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ЖОВТНЯ 1950. No. 247. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 24, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

НАЗНАЧЕНИЙ ДИРЕКТОР МОБІЛІЗАЦІЇ ПРАЦІ ДЛЯ ОБОРОНИ

Вашингтон, 22 жовтня. — Секретар праці, Морис Дж. Товбин, назначив Роберта К. Ґудвина директором недавно основаного Бюра Оборонної Людської Сили. Є це головний осередок мобілізації робочої сили, зорганізований за дорученням президента Трумана для справ злучених з мобілізацією підприємств для виповнення програми озброєння. З дорученням президента до секретаря праці Тобина директор Бюра Оборонної Людської Сили має подбати про належну кількість робітників при оборонній промисловости та при головних родах цивільних робіт. Для цієї цілі треба використати систему прилюдної служби праці, і довести до співдіяння робітників і керівників.

Департамент праці виявив, що новий директор має скласти програму, як використати цивільну робочу силу в цілому краю і звести докупи пляни, випрацьовані досі різнородними відділами департаменту. Бюро Оборонної Людської Сили має вирішувати, які роди робіт належать до „критичних", яких лісту тепер розширено. Початкова ліста була складена 3 серпня департаментом праці в порозумінні з департаментом оборони для тимчасового звільнення з військової служби членів краєвої ґвардії і резервістів. До лісти додано тепер ковалів, слюсарів та електротехніків. — Роберт К. Ґудвин має 44 роки життя. Підчас другої світової війни був він о. Василь Служним директором Комісії Людської Сили, а після 1945 р. був директором Бюра Забезпечення праці.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗАМКНУТЬ ДОРОГУ КОМУНІСТАМ З КУБИ.

Вашингтон. — Департамент стейту незабаром замкне дорогу для комуністів, які вживали острова Куби як стації, з якої перескакується до Злучених Держав. Стало відомим, що департамент стейту повідомить Кубу до 1 листопада, що Америка зірве умову взаємности, на підставі якої громадяни Куби можуть в'їздити до ЗДА без окремої провірки. Розпорядок стане обов'язувати від 1 грудня обі держави після повідомлення. На підставі теперішнього договору громадяни обох країн можуть свобідно в'їздити до другої країни і залишатися там чи тут 29 днів.

ПРИЇХАЛИ НАЧАЛЬНИКИ ОБОРОННОЇ АКЦІЇ З ЗАКОРДОНУ.

Ню Йорк. — Представники оборонних міністерств Великобританії, Данії, Норвегії та Люксембурґу приїхали в неділю кораблем Квін Елизабет, щоб узяти участь у черговій конференції у Вашингтоні. Вони висловили признання для тих представників країн Атлантійського Пакту, які досі радили над обороною світу перед аґресією. Лорд Фрейзер, британський представник, виявив, що Західні країни довели вже до такого об'єднання сил, про яке мріяли перед двома роками. Тепер ще треба фондів і доброї волі до переведення плянів, сказав Фрейзер.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ПРИЇЗДИТЬ ДО НЮ ЙОРКУ.

Ню Йорк. — На вівторок 24 жовтня заповіджений приїзд до Ню Йорку президента Трумана для виголошення промови в Об'єднаних Державах з нагоди п'ятилітнього існування цієї організації й ратифікації її чартеру. Після виголошення промови перед Генеральною Асамблеєю він буде гостем в домі секретаря О. Д. Триґве Лі у Форест Гиллс.

128 ЧУЖИНЦІВ ПРИДЕРЖАНО НА ЕЛЛИС АЙЛЕНД

Ню Йорк. — Рекордове число чужинців, бо 126, затримано в іміґраційній станції на Еллис Айленд у неділю на підставі акту про Внутрішну Забезпеку, коли італійський корабель Сатурнія приїхав до пристані з 1,517 подорожними. Репортерів і фотоґрафів запрошено як свідків при допитах на поклад корабля. Звичайно газетярів виключають від таких допитів, а тепер роблять з цього великий розголос. Закон вимагає, щоб комуністи і давніші комуністи або інші тоталітаристи були виключені від вступу на американську землю. На підставі цього закону недопущено 50 діпістів, які приїхали до Ню Йорку, між ними дві українські родини, які приїхали через ЗУАДК в п'ятницю. Їх приміщено на Еллис Айленд для повновної провірки. На понеділок і вівторок заповіджені дальші транспорти з іміґрантами зі скитальщини і між ними можуть бути нові жертви нового закона.

25,000 ЖЕРТВ КОРЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ ПРЕДМЕТОМ ДОПИТІВ У КОНҐРЕСІ

Вашингтон. — Коли покінчаться вибори і Конґрес зійдеться на наради, тоді почнуть конҐресове слідство над причинами, чому підчас війни в Кореї американська армія втратила 25,000 вояків. Хоч Об'єднані Держави віднесли перемогу і в деяких випадках виказали світлу стратегію, то фактом останеться, що американська армія потерпіла великі втрати, багато з них, як це подають кореспонденти, зовсім непотрібних. Теперішні речники адміністраці кладуть ваґу на перемогу у війні, одначе промовчують втрати, які треба приписати непідготованні до війни перед 25 червня. Коли Луї Джансон уступив зі становища секретаря оборони, то він став тільки жертвенним козлом, як загально говорять, а справжніх винуватців за непідготування до оборони Конґрес хоче шукати деінакше. Йдеться про те чому на Тихому океані не було в тому часі американської воєнної фльоти.

В АМЕРИЦІ

● **Білий Дім у Вашингтоні** не мав у 1850 р. ані Біблії ані словаря у бібліотеці, яку заложено там перед сто роками. Це виявив Франсіс Де Сейл Райен, який опрацьовує історію Білого Дому.

● **Америка внесла протест** до представника румунського уряду проти арештування двох американських дипломатичних представників в Букарешті. Їх арештовано ще 4. вересня.

● **Американська письменниця** - поетка, Една Ст. В. Міллей, померла від удару серця минулого тижня в Остерліц, Н. Й. Вона мала 58 років життя.

● **Відмовили комуністам залі** — Мангаттан Сентер в Ню Йорку на підставі нового розпорядку департаменту справедливости в справі реєстрації підривних елементів. — Власники будинку кажуть, що вони тільки йдуть за прикладом управи Медизон Сквер Гарден, яка відмовила залі на большевицьке зібрання.

Ген. Тарас Чупринка, командант УПА, поляг в бою за волю України

З України наспіла вістка, що генерал Тарас Чупринка, головний командир Української Повстанської Армії, згинув смертю відважних в бою за волю України проти комуно-російського наїзника. Ню Йорк Таймс в недільному виданні подав з Франкфурту, Німеччина, таку вістку агенства Асошіейтед Пресс: „Українські джерела повідомили сьогодні, що ген. Тарас Чупринка, командант Української Повстанської Армії, що бореться проти комунізму, був вбитий в бою з росіянами. Повідомлення подав український місячник „До Зброї", видаваний в Німеччині. В ньому сказано, що вістку подала Українська (Головна) Визвольна Рада та Українська Повстанська Армія, яка, згідно з повідомленнями, продовжує боротьбу проти росіянів за незалежність України. Згідно з цим повідомленням, на головну квартиру ген. Чупринки в селі Білогорща, в російській Україні недалеко польського кордону, напали російські війська і командир був убитий в бою. Українці кажуть, що полковник Василь Коваль був іменований на місце генерала Чупринки командиром підпольної армії." В телеграмах з авторитетних українських джерел в Німеччині потверджують вістку щодо героїчної смерти ген. Тараса Чупринки, не згадуючи нічого про іменування полк. Коваля його наступником. Теж не подається ще жадних подробиць щодо часу і докладніших обставин смерти ген. Чупринки, стверджуючи тільки, що він згинув в бою проти совєтсько-російського окупанта на Волині. — Вістка про героїчну смерть ген. Тараса Чупринки, що командував збройною силою українського народу, Українською Повстанською Армією за час її існування від 1942-го року, та її героїчними боями проти німецького і російського окупантів — записав одну з найславніших сторінок української історії, зробила потрясаюче враження на українців та їх приятелів в цілому світі.

Західна Україна непокоїть Москву — твердить Н. Й. Таймс

Ню Йорк, 23. жовтня. — Вчорашній Ню Йорк Таймс надрукував довший коментар відомого свого співробітника Геррі Шварца, в якому стверджується, що „совєтські власті мають великі труднощі в консолідації своєї контролі над Західною Україною". На підставі повідомлень московської „Правди" автор твердить, що „спротив совєтській ідеології та погане функціонування сільського господарства і індустрії є найбільш серіозними, виходило б, у Львівській області". У Львові мав відбутися в останньому партійний конґрес, в якому взяли участь теж високі комуністичні представники з Москви і лаяли місцевих комуністів, роблячи їх відповідальними за труднощі. „Повідомлення Правди про цей конґрес і опісля статті на цю тему вказують, що протисовєтська ідеологія ще дальше поширюється між місцевим населенням, головно між інтелектуалами. Буржуазний націоналізм, себто опозиція совєтській владі, нівечить пропаґандивні зусилля минулих п'ятьох років та вимагає збільшених зусиль в майбутньому" — твердить за „Правдою" Н. Й. Таймс. Факт, що дві третини господарства Львівської області не виконує накинених їй комуністичних плянів, вияснюється теж „буржуазним націоналізмом" серед місцевого українського населення та закликається до „більшої пильности" місцевих комуністів.

СВЯТО У.П.А. В НЮ ЙОРКУ ПІД ЗНАКОМ СМЕРТИ КОМАНДИРА

Ню Йорк, 23. жовтня. — Старанням місцевого відділу Т-ва бувших Вояків УПА в ЗДА, тут відбулося вчора в авдиторії Стайвесент Гай Скул Свято УПА, що цілком стояло під знаком героїчної смерти в бою з ворогом за волю своєї країни і свого народу, ген. Тараса Чупринки, головного командира УПА. Поверх 1,300 приявних на Святі два рази вставали з своїх місць та глибокою мовчанкою вшановували смерть командира, ім'я якого стало леґендою та новим символом боротьби за волю, як і всіх тих безіменних героїв, на могилах яких ніхто сьогодні не править Панахиди, але з яких виростє воля під синьо-жовтим прапором у Києві і Львові — як це твердив Бурлака, член рейдуючої частини УПА, в своєму вступному слові. Коротку і глибоку змістом доповідь про УПА виголосив проф. Іван Вовчук, зупиняючись головно на потрясаючому повідомленні про смерть командира, ген. Чупринки. Тоді, як ми на еміґрації спорили про те, чи УПА взагалі існує, як боялися повірити у власну силу, цей неустрашимий Воїн свого народу зі своєю леґендарною Армією рятували честь нації та вказували їй шлях до перемоги — твердив бесідник. Значення командира збройних сил народу характеризується хоч би недавнім фактом в американській історії, як голова держави, — президент Труман, їздив дале-

(Докінчення на ст. 4-ій)

СОВЄТСЬКИЙ БЛЬОК ДОМАГАЄТЬСЯ „ОБ'ЄДНАНОЇ НІМЕЧЧИНИ"

Франкфурт, 23. жовтня. — Минулої суботи закінчилася в Празі дводенна конференція міністрів закордонних справ сімох підсовєтських країн, у висліді якої ухвалено спільний заклик до західніх великодержав, щоби вони прилучилися до „акції Совєтського Союзу за створення демократичного, волелюбного все-німецького уряду". Американські і британські представники негайно зареаґували на цей заклик твердженням, що він не узгляднює найважливішої передумови такої „акції", іменно — вільних виборів в цілій Німеччині, до чого вже віддавна закликають західні аліянти та проти чого завжди був Совєтський Союз. В загальному, нову совєтську акцію вияснюється тільки як намагання відвернути увагу своїх народів від ганебної поразки в Кореї.

УРЯД ЗДА ПРИГОТОВЛЯЄ МАСОВУ ЕМІҐРАЦІЮ НІМЦІВ З БЕРЛІНА

Вашингтон. — Злучені Держави складають пляни масової еміґрації німців з західної частини Берліна, разом з їхніми родинами, фабриками і знаряддям до праці. Це число може дійти до 120,000 осіб, серед яких головний контингент будуть становити фахові робітники. Ціллю такої міґрації є забрати незайнятих фахівців з Берліна і стати у пригоді при вижцивленні населення. Рух має на меті теж і пропаґанду, яка викаже, що робітник може свобідно переселюватися і найти працю в країнах, які межують зі совєтською територією. Плян склав колишній високий комісар для Німеччини, Джан МекКлой. Плян тепер переданий до одобрення Адміністрації Економічної Кооперації і має бути переведений уже в найближчому році.

КОЛИШНЯ КОМУНІСТИЧНА СТОЛИЦЯ КОРЕЇ ВІТАЄ ВИЗВОЛЬНИКІВ. Населення Пйонґянґ, ігноруючи цілком трупи двох комуністичних вояків, вбитих в боях за місто, ентузіястично вітає аліянтських визвольників цвітами та корейськими, американськими і британськими прапорами.

АЛІЯНТИ ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО КОРДОНІВ МАНДЖУРІЇ

ЗОРГАНІЗОВАНИЙ СПРОТИВ ПРОТИВНИКА ПЕРЕСТАВ ІСНУВАТИ. — АВІЯЦІЯ ВИНИЩУЄ ВОРОЖИХ НЕДОБИТКІВ

Токіо, 23. жовтня. — Аліянтські війська на східному і західному секторах фронту в Кореї є в поспішному поході до манджурського кордону, майже не натрапляючи на будьякий спротив ворога, що в паніці втікає, залишаючи за собою зброю та воєнний виряд. Стверджується, що зорганізований фронт противника вже перестав існувати і повна поразка комуністів та звільнення від них цілої країни є вже тільки проблемою короткого часу. На західному фронті аліянти дійшли до ріки Чонґчон в околицях Гуїчон і Таепйонґ, у віддаленні ще тільки на 50 миль ві дманджурського кордону. На східному секторі здовж побережжя південно-корейські війська зайняли Пукчон та завернули на захід до Сусо. Ворог вже не виявляє жадного бажання воювати, втікаючи стрімголов до манджурського кордону, або здаючись в полон. Після того, як полк американських парашутистів зробив висадку около 30 миль на північ від Пйонґянґ, здобутої північно-корейської столиці, відтинаючи шляхи відвороту около 30,000 ворожих військ в околиці Пйонґянґ минулої п'ятниці, аліянтська авіяція почала систематично винищувати ворожих недобитків на цілій невеликій вже території, що ще не була зайнята і очищена від ворога. Одною з головних цілей парашутного десанту було випередити втікаючого ворога та відібрати аліянтських полонених, хоча тепер побоюються, що тих вже раніше перевезено на північ, або розстріляно. Загально вважається, що аліянтське командування доручить південно-корейським військам зайняти всі прикордонні терени з Манджурією, щоб оминути прикордонних інцидентів.

● Ліста американських втрат у Кореї виносить 26,083 вояків, з чого 4,036 вбитих. Обчислення доведені до 13 жовтня.

● „Обидною і глупою" назвала московська „Правда" промову президента Трумана в Сан Франсіско, виголошену після його зустрічі з ген. Мек Артуром.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ ВЛАДИ ПІВДЕННО-КОРЕЙСЬКОГО УРЯДУ

Лейк Соксес, 23. жовтня. — В поінформованих колах О. Н. стверджується, що ген. Мек Артур піде назустріч побажанням Корейської Комісії та обмежить владу південно-корейського уряду президента Синґмана Рі тільки до Південної Кореї, встановляючи в Північній Кореї місцеве управління під військовим наглядом. Режим для цілої Кореї з одним урядом буде вирішений пізніше загальними виборами в цілій країні, що мають бути переведені під наглядом Об'єднаних Націй. Синґмен Рі зі свого боку заповів, що він поширить владу свого уряду теж на окуповану раніше комуністами Північну Корею, як тільки закінчаться бої за неї. Стверджується, що для ген. Мек Артура це буде досить важко, з огляду на його особисту приязнь з президентом Рі. Проте, він, як командант військ Об'єднаних Націй, виконає рекомендацію цієї світової організації.

ПРИПИНИЛИ НАСТУП, ЩОБ РЯТУВАТИ ОДНОГО ВОЯКА

На фронті в Кореї, 23. жовтня. — Американські методи боротьби в Кореї характеризує випадок, що трапився минулої суботи. Підчас наступу американські війська спостерегли, як з літака, що почав падати, зіскочив на парашуті один пілот. Підозріваючи, що він міг впасти на територію, зайняту ще ворогом, американці припинили наступ у визначеному напрямку та післали сильний відділ на рятунок одного вояка. Його справді врятували, — але опісля він помер від віднесених ран.

ДАЛЬШИХ 68 ПОЛОНЕНИХ АМЕРИКАНЦІВ ЖЕРТВОЮ КОМУНІСТИЧНОГО НАРОДОВБИВСТВА

Сунчон, Північна Корея, 23. жовтня. — Минулої п'ятниці північно-корейські большевики розстріляли щонайменше 68 полонених американських вояків коло залізничого тунелю недалеко від Сунчон. Комуністичні сторожі випровадили американців меншими відділами з потягу в поле, пов'язали разом та висікли кулеметами. Всіх вояків було 89. З них 66 були вбиті на місці, двох вмерло від ран продовж ночі після тої масакри, а 21 важко поранених знайшли наступаючі американські війська на другий день і вони оповіли про цей черговий жахливий злочин народовбивства, що своєю жорстокістю нагадує подібні большевицькі масакри невинного українського населення під час відступу перед німцями з України. Деяким з полонених пощастило втекти з потягу, ще заки комуністи почали випроваджувати їх на смерть. Вояки, розстріляні і недостріляні, були до краю виснажені. Їх ввесь час тортурували і морили голодом. Існують оправдані побоювання за долю інших полонених. Їх ще збільшує факт, що, згідно з повідомленням головної квартири ген. Мек Артура, досі звільнено тільки 136 полонених американців, отже багато менше, ніж уже знайдено змасакрованих.

СОВЄТСЬКІ МІНИ НА КОРЕЙСЬКИХ ВОДАХ

Вонсан, Корея, 23. жовтня. — Адмірал Ален Е. Смит, командант конвойної американської фльоти в Кореї, заявив вчора кореспондентам, що корейські води біля комуністичного порту Вонсан були заложені мінами совєтського виробу і самими совєтськими спеціялістами, або щонайменше під їх наглядом та за їхніми вказівками. П'ять аліянтських виловлювачів мін наїхали на ці міни і були ними затоплені. Адмірал ствердив, що в техніці закладання мін Совєти мають і знають все те, що знають американці та що знали німці під час останньої війни. Інший офіцер американської фльоти доповнив заяву адмірала Смита твердженням, що тільки в районі порту Вонсан було заложених дві до три тисячі совєтських мін, та що американці мають „повно доказів, що міни були заложені совєтськими спеціялістами або під їх наглядом".

В СВІТІ

● **В Стокгольмі** успішно закінчено британсько-шведські переговори в справі нового торговельного договору між обома країнами.

● **Ген. Франко**, шеф еспанського уряду, приїхав на Канарійські острови, де він був 14 років тому перед своїм виїздом до Еспанії, щоб перебрати командування фалангістичних сил в громадянській війні.

● **Французька публічна опінія** починає недвозначно перехилятися в користь включення Німеччини в західно-европейську оборону.

● **Останні виступи** індійського премієра Неру в користь угодовства зі Совєтами коментується в дипломатичних колах як бажання здобути собі популярність серед азійських народів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:	SUBSCRIPTION RATES:
На рік $10.00	One year $10.00
На пів року $ 5.25	Six months $ 5.25
На три місяці $ 2.75	Three months $ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:	Foreign and Jersey City Rates:
На рік $12.00	One year $12.00
На пів року $ 6.50	Six months $ 6.50
На три місяці $ 3.50	Three months $ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):	Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):
На рік $ 3.00	One year $ 3.00
На пів року $2.00	Six months $ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕСТОРОГА ГУВЕРА

Бувший президент, Герберт Гувер, знов заговорив про мир і комуністично-совєтську загрозу та закликав світ, а зокрема Европу, до „спільної оборони". Як він оцінює теперішню охоту Европи до оборони, видно найкраще з такого його запиту: „Чи ж Карло Маркс уже цілковито спаралізував бажання націй бути незалежними?"

Гувер належить до тих американських державних мужів, що донині не можуть забути, як це могло статись, що Злучені Держави визнали за Ф. Д. Рузвелта в 1933 році СССР, хоч до цього часу чотирьох американських президентів і п'ять секретарів стейту, як демократи, так і республіканці, відмовлялись „ввести комуністичних репрезентантів в цей Американський дім вільних людей". Пригадав він це теж і у своїй радіовій промові з минулого четверга, при чому звернув ще увагу на наслідки американської угодовости відносно Совєтів, а зокрема на воєнний аліянс з Сталіном, що допоміг поширити комунізм по цілому світі, як це можна було передбачити і як дехто з американців передбачав. Договори з Совєтами, казав Гувер, були нічим іншим, як тільки поминенням принципів Атлантійського Чартеру та людської свободи. Гувер щераз пригадав і зацитував Леніна, що „як довго існують капіталізм та соціялізм, не можна жити в мирі" та що остаточно один або другий переможе і „заспівають вічную пам'ять або соціялістичній республиці, або світовому капіталізмові". Він згадав і за зломаних Совєтами 36 договорів з різними державами та за совєтських 45 ветувань в Об'єднаних Націях. Повторив це все Гувер на те, щоб вказати не-комуністичному світові, що йому треба ще в цій останній хвилині зорганізуватись і створити силу, якщо хоче себе врятувати. В першу чергу це відноситься до Европи, до тих вільних держав, що ще не стали совєтськими сателітами. До них він апелює, щоб почали зброїтися поки ще час, а не покладались тільки на допомогу з Америки, бо вона, навіть якби хотіла, не зможе оборонити Азії й Европи.

Пересторога Гувера дуже важлива. Бувший президент знає добре свою країну та її настрої, а тим самим знає, що може статись, коли ввесь тягар оборони перед совєтською аґресією спадатиме на Злучені Держави. Він цілком слушно каже Західній Европі, що якщо вона хоче себе боронити перед Москвою, то мусить таку оборону у більшості сама створити і то скоро. Інакше готово статись таке, що Злучені Держави будуть покладатись тільки на Велику Британію й з нею обороняти Атлантик, а на Тихому океані зроблять те саме з Японією.

В тих словах Гувера міститься багато правди. Він твердить, що американський нарід не вишле навіть і тих 10 дивізій до Німеччини, які рішений уже тепер вислати, коли виявиться, що того самого не робить Західна Европа, бо інакше це означало б висилання американських хлопців большевикам на заріз...

Як далеко й глибоко глядить Гувер на ці справи, видно ще й з того, що він знов піддає, щоб Об'єднані Нації позбулись Совєтів, які є тільки перешкодою, та щоб Північний Атлантійський Аліянс перемінити у світовий союз, який зібрав би всі мілітарні та економічні сили для припинення совєтської аґресії.

Гувер вірить, що таким чином оминемо війну. Але якої іншої віри можна надіятись від квейкра, який не хоче й думати про війну. Проте, він краще інших підготовляє вільний світ і на випадок війни.

ПУБЛИЧНА МОРАЛЬ

Американські вибори є завжди доброю нагодою до моральної чистки — в уряді й партіях. Те, що нераз пильно закривається перед очима загалу, виходить на яв в часі виборчих кампаній, коли є конкуренційна боротьба між кандидатами різних партій, чи навіть у рядах одної партії. Так треба розуміти теж і виявлення листа, якого написав Джозеф Р. Генлі, заступник губернатора нюйорського стейту, до конґресмена В. Кінґсленда Мейсі, з доріканням на свого „боса", губернатора Тому Е. Дюї, за те, що він його спонукав відкликати свою кандидатуру на губернатора і заставив кандидувати на сенатора, приобіцюючи йому високе становище на випадок, коли б перепав у виборах. Це становище — як вияснюють — мало б дати йому змогу сплатити довги, які Генлі затягнув головно тому, що будучи президентом банку, який збанкрутував, перебрав на себе особистий обовязок сплатити вкладки тим, що через банкрутство потерпіли.

Сталося це між „республіканцями, а зв'язане воно тісно з ривалізацією кандидатів на губернаторські та сенаторські становища. Кінґсленд Мейсі не є в дуже добрих відносинах з Дюї й тут властива причина, чому лист Генлі до Мейсі вийшов на денне світло.

Конкуренційна Демократична партія має тепер матеріял для агітації за своїми кандидатами, хоч Дюї й Генлі складають спільно раз-у-раз різні заяви, що тут нема ніякого „нечистого діла" та що давніше демократи сплачували подібні довги і за Ф. Д. Рузвелта і т. п.

Ті, що не підходять до цього випадку з партійного становища, підносять завваги ширшого значення. Вони не добачують в поступуванню Дюї нічого такого, чого б не практиковано в американськім політичнім життю. Проте звертають увагу, що американське публичне життя сьогодні під світовою контролею, бо ж ведеться боротьба між американським способом життя і поведення і совєтсько-комуністичним. Такі речі, кажеться далі, які звязані з листом Генлі підкопують американську демократію у світі, вони теж підривають довір'я народу до своїх провідників і в цьому є властива шкода.

Тепер ще одна справа. Все це сталося властиво — в партії, а щодо партій вже віддавна підіймаються голоси, що їм потрібна чистіша атмосфера. Незалежно від цього визначні науковці, зорганізовані в Американськім Товаристві Політичного Знання, вже давніше проголосили думку, що щось треба зробити, щоб привернути партійну дисципліну для піднесення моральности в прилюднім, а в першу чергу в політичнім житті. Вони кажуть, що одною з причин „цинізму" в діяльности теперішніх американських політичних партій є перестарілі підстави їх організації. Уряд згаданого товариства, складений з 16 визначних і обєктивних людей, професорів університетів, прийшов до висновку, що в партіях брак демократичної відповідальности. Теж між деякими колами виборців слідний „цинізм". Кандидати на конґресменів та на інші провідні й відповідальні уряди стоять під „пресією" зорганізованих груп, а до них в першу чергу належать робітничі організації й організації фармерів, які дбають головно про матеріяльне добро.

Обі краєві партії перелицитовуються в обіцянках, яких вони не всилі опісля дотримати і в крайній необхідности звертаються до президента за рятунком. Так затрачується почуття відповідальности усього громадянства за долю країни і передається його самому урядові.

Як рятунок на це — кажуть науковці — мусить прийти самодисципліна партій. Треба в першу чергу кожній партії пізнати свої власні недомагання і їх направляти, а щойно потім критикувати своїх противників. Тоді покращає наше політичне життя.

Громадські справи на громадське форум!

В „Свободі" з 10-го жовтня ц. р. появилася знаменна редакційна стаття під наголовком: „Пора на розмах". І справді в усіх ділянках нашого життя на терені ЗДА пора на розмах. Виклик цей не є відірваний „від часу й простору". Він витікає не лише з потреб, але й з умовин, що в них ми саме тепер опинилися. Об'єктивні умовини для такого розвитку і в нас самих і поза нами пригожі. Українство переможно перетривало різні наступи на нього на терені Америки, здобуло й закріпило випадові позиції й сьогодні поширеним фронтом може йти вперід. Велика частина передових людей американської суспільности знає, „чиї ми сини, яких батьків", чого ми хочемо й яка наша вартість у спільній боротьбі. Тільки де диктує зла воля, там цього не добачують і не дочувають.

В згаданій статті „Свободи" наголошено, що перші наші перемоги, перші положені цеглини були ділом „маленької горстки". Не зважаючи на те, вони породили тривалі успіхи, бо були побудовані на річевих потребах мільйонової маси наших людей у Америці. Зате розміри сьогоднішньої роботи вимагають не горстки, а вимагають маси. Великої кількости провідних діячів на всіх поземах життя і активної співучасти народного масиву в громадській роботі.

Для зрушення того роду роботи треба більше зусиль, більше заходів, але вона забезпечує незрівняно більші результати. Впрочім без цього взагалі тяжко чого-небудь добитися. Візьмім для приклалу УКК і його збіркову акцію на національний фонд.

Мабуть перший раз в історії американських українців центральна установа, якою є УКК, закинула основну фінансову базу виключно збірки, а впровадила вищу форму: національний даток. Як на число українців у ЗДА прийнята цифра була радше малою. Але все таки був це дальший крок уперед, який давав змогу до деякої міри пляново розложити тягар, передбачити висоту приходів і устійнити видатки. Після дев'ятьох місяців збирання виявляються величезні недотягнення. Кожного турбують причини цього.

Першою й найголовнішою причиною напевно є недостатня пропаґандивна акція довкруги цього податку. Ця недостача виявляється в різних площинах. Насамперед в браку загального усвідомлення, на які цілі має йти зложений гріш. Кожен громадянин багато скорше дасть свій гріш, коли він знатиме конкретні цілі. Коли він матиме перед очима ті установи, чи ті кокретні завдання, які він зміцнює своєю лептою. Коли б Наукове Товариство ім. Шевченка проголосило збірку для „розгорнення культурної роботи на терені ЗДА", то ця збірка не мала б такого успіху, як мала б, наприклад, збірка на придбання Дому української культури. Конкретна ціль буде найкращим пропаґандивним засобом.

З такими конкретними цілями треба запізнавати громадянство всіма засобами. Але я запитаю, скільки пресових конференцій за той час — десять місяців збирання національного датку — зробили відповідні чинники УКК, щоб через пресу тримати громадянство в курсі справ? Замало сухих закликів десь у куточку тої, чи іншої газети. Треба широкорозгорненої, плянової пресової кампанії. А крім цього треба живим словом на нарадах, зустрічах з громадянством, вічах, влаштовуваних спеціяльно для цієї справи, вести широку освідомну роботу. Люди мусять мати перед очима і стан і ріст і недомагання збірки. Їх треба познайомити не лише з фактом успіху, чи неуспіху, але теж з їхніми причинами. Знаючи деталі справи, вони зживаються з нею, засвоюють її собі, а дискутуючи й аналізуючи їх, вони прямо втягаються в активну співпрацю. В цей спосіб можна змобілізувати ширші кола для переведення акції. Якщо ж ця акція спиратиметься на кількох працівниках інституції і вузенькому крузі їх співробітників, тоді годі сподіватися більших успіхів.

При цьому саме таке порушування справи на громадському форумі дає ще дальші позитивні висліди. Ніколи не обходиться на ширших громадських зустрічах без того, щоб активніші не подали якоїсь цінної поради, проєкту, пляну. Досвід вказує, що неодному можна навчитися в безпосередніх зустрічах з т. зв. масою. В громадській гущі завжди є люди, що знають умовини, знають, чим живе їхнє середовище, вміють помічати й знаходити заходи для осягнення наміченої цілі. Чому їх, їхньої думки, ініціятиви, співпраці не використати?

В нас вкорінився звичай святкувати. Святкуємо національні, організаційні, чи інші роковини, тощо урочистими обходами. При цих нагодах мимоходом падають завваги про буденні потреби. На ці обходи приходить маса людей. Чому цієї маси не притягнути на річеве, буденне обговорення тої чи другої справи? А то в громадянстві закорінюється мимоволі погляд, що та, чи друга збірка, або взагалі яка-небудь акція є справою „виділу", або „урядників". Хай ті собі морочать голови, „їх на те вибирали". І той виділ, або ті урядники „вилазять зі шкіри", а потрібних успіхів немає.

Для яскравішої й наглядніщої ілюстрації своїх думок ми взяли приклад з УКК і його збірки національного податку. Але це не в меншій мірі відноситься до всіх починів і форм громадської роботи. Це є ніщо інше, як докінцеве й практичне розв'язання думки статті „Пора на розмах" про вагу роботи на місцях, яка не може обмежитися активністю „виділів", а мусить збудити й притягнути активність широких громадських кол.

Ті речі треба мати на увазі, коли починаємо говорити про розмах. Розмах потрібний, розмах конечний. Без розмаху ми не лише не здобудемо великих успіхів, але навіть не втримаємося на займаних позиціях. Але цей розмах не сміє залишитися гарною концепцією, що живе в чотирьох стінах канцелярій, між паперами і в струдженій уяві „урядників". Цей розмах мусить сповнити почування громадянства, він мусить стати його потребою, його патосом і його ділом.

Я. Гайвас

ДУХ СЕНКЕВИЧА

Часописи останніх днів принесли дві вістки: в одній з них говорилося про підготову фільму „Кво вадіс?" — в другій про виступ ген. Андерса в справі „польськости" Львова й Вільна.

На перший погляд, ці дві вістки не мають ніякого зв'язку. Але воно не так. Бо одну й другу зв'язує в цілість дух того самого інспіратора — Сенкевича.

Автор історичних повістей, Генрих Сенкевич, жив серед подібної дійсности, в якій тепер живе його земляк і пильний ученик — генерал Владислав Андерс. За гріх проти десятої Божої заповіди („не пожадай ніякого добра, що є ближнього твого") й за інші гріхи — сучасна Сенкевичові Польща лежала в гробі.

В хвилинах найважчого досвідчення польського народу, християнин Сенкевич удається до Того, що сам із мертвих воскрес і може мертвим дати воскресіння. Талановитий письменник збирає матеріяли з мученництва перших християн, пише на ту тему славний твір і називає його словами, якими розторощений духово апостол Петро, втікаючи з Риму, питає об'явленого Христа: „Кво вадіс (Доміне?" — Куди йдеш (Господи)?

Коли б Сенкевич був написав ще другий твір: „Кво вадіс, Полонія?" (Куди йдеш, Польщо?) і напутив своїх заблудлих земляків, життєвий шлях християнського автора був би сповнений без заміту. В такому випадку, пізніша історія польського, українського, білоруського, литовського й інших сусідніх народів — замість долиною сліз, крови й нещасть — могла поплисти руслом згідливого, щасливого співжиття.

Та писати такий твір польський письменник, на жаль, ніколи й не збирався. Натомість написав інший. В своїй трилогії („Огнем і мечем", „Потоп", та „Пан Володийовський") Сенкевич своїм землякам [illegible] показав маршрут, що [illegible] маршрут німців з... Гітлерового „Майн Кампф"-у: панівна польська раса має йти на „дикий" український схід і (нагаєм, вогнем, чи мечем) панувати над тамошніми „унтерменшами" (людьми нижчої вартости). Як ідеал політичної мудрости для майбутніх панів україни, Сенкевич створив образ пана Заглоби. „Його життева девіза то само, що й у Сенкевича (інакше й бути не може): Богові свічка — а чортові огарок!.. Мілітарний польський „іберменш" (надлюдина) зображений в особі сутулуватого „пана Володийовского", що десяток козаків у бою рубає — наче б „пончки" їв...

На лектурі такої „національної євангелії" виросли нові польські покоління. Коли, в 18-му році нашого століття, Польща, при Божій і людській помочі, знову встала до життя — пан Заґлоба стояв готовий до дії. Першим його ділом був напад на Західно-Українську Державу, що, як і Польща, тільки-но встала була до нового життя.

Коли українські армії кервавилися в смертельній борні з ордами большевицького антихриста, західні аліянти післали полякам армію ген. Галлера, з застереженням, що цю армію можна вжити тільки проти большевиків. Пан Заґлоба погодився — і звернув багнети цієї армії в спини українських борців.

Не зважаючи на таку заплату, українські частини потім помогли полякам зробити „чудо над Вислою" і остаточно відкинути большевиків. Коли, 1923 р., Рада Амбасадорів признала Західно-Українські землі Польщі, пан Заґлоба почав ревно працювати, щоб на цих землях не було за 25 років уже ні одного українця, як це заповів пан Ґрабскі.

Для цієї цілі споваджено з корінної Польщі два з половиною мільйони поляків, щоб сяк-так рівноважити сім мільйонів корінного українського населення. Українець, на своїй рідній землі, не мав права купити собі кусник ґрунту. У Львові забрано „на стратегічні потреби „Український Город", який куплено грошовими пожертвами цілого українського населення Галичини та українських еміґрантів з Америки. В 30-му році „пани Володийовскі" шомполами рвали тіла українських селян, інтелігенції і священства. Замість обіцяного університету, українцям (литовцям, білорусинам і іншим меншинам) влаштовано, в Березі Картузькій, концентраційний табор. На північно-українських землях українцям насильно забрано, або — в большевицький спосіб — з землею зрівнано понад сотню православних церков!.. Ясно, за все це мусіла прийти кара Божа. Не діждавшись кінця українців, пан Заґлоба разом з паном Володийивським, 1939 р. мусіли покидати не тільки українські, але і власні, польські землі.

Польща впала, але Заґлоба не перевівся. Він далі живе й діє. Коли цілий світ, коли вчорашні непримиримі вороги об'єднуються до рішальної розправи з антихристом, за бути-чи-небути вільному життю на землі — пан Заґлоба не має іншої роботи, як мобілізувати своїх земляків до майбутнього загарбання Львова й Вільна... Бухгальтерія моралі пана Заґлоби, звичайно, подвійна: він хоче для Польщі і тих земель, які в неї колись заґарбали німці і тих, які поляки загарбали в українців і інших народів!..

Не будемо доказувати найновішому Заґлобі, хто будував Львів, для кого будував, і в якій державі його будував. Це пан Заґлоба гаразд знає сам. Він теж знає, яку важну дань Польща платила й по нинішній день платить за посягання по добро своїх ближніх. Він знає, хто на тому завжди користав і хто єдиний може скористати тепер.

Тому ми спитаємо: Куди йдеш, Заґлобо?

Коли апостол Петро поставив пам'ятний запит Христові, почув відповідь:

— Іду в Рим, щоб мене ще раз розп'яли. Куди може тепер вести шлях Заґлоби, як не в користь тому, що розп'явши Україну, Польщу й багато інших країн, збирається розіп'яти цілий світ?...

О. Сип.

М. І. Зощенко

Неспокійний Дідусь

2

(Закінчення)

Але кербуд рішуче заявив:

— Це, — говорить, — може викликати нездорове замішання між мешканцями, які ще лишилися жити, і, головне, — невнесення квартирної плати, яка і без того затримується.

Тоді залунали крики і погрози на адресу власника дідка, що закрився в своїй кімнаті і палив тепер різні дідусеві посвідки та залишену ним нічогоknown власність. Вирішено було силою відчинити двері і вперти цю споруду в кімнату. Почали кричати і совати столом, після чого покійник тихенько зітхнув і почав ворушитися. Після невеликої паніки і замішання, мешканці освоїлися з новою ситуацією. Вони почали грюкати в двері і кричати, що дідок ожив і прохається в кімнату. Одначе, той, що замкнувся, довгий час не відповідав і лише через годину сказав:

— Киньте ваші арабські штучки. Знаю, ви так хочете на-дурничку зловити.

По довгих переговорах, власник дідка попрохав, щоб той останній подав свій голос. Дідок, не маючи великої фантазії, сказав тоненьким голосом:

— Хо-хо...

Цей поданий голос також не був признаний за дійсний. Нарешті той з-за дверей почав дивитися крізь залкову дірочку, перед тим попрохавши поставити дідка напроти. Поставленого дідка він довгий час не хотів признати за живого, заявляючи, що мешканці нарочисто рухають його руки і ноги.

Дідок, виведений з себе, почав бешкетувати і безпросвітно лаятися, як було і при житті, після чого двері відчинилися, і дідок був урочисто доставлений в кімнату. Посварившися з своїм родичем, на тему про теє і онеє, оживший дідок раптом помітив, що власність його зникла і частково тліє в пічці. І немає розкладушки, на якій він тільки що помер.

Тоді дідок по власній ініціятиві, зі всім нахабством, характерним для цього віку, ліг на загальне ліжко і звелів подати йому їсти. Він почав їсти і пити молоко, кажучи, що він не подивиться, що це його родичі, а подасть на них в суд за розкрадання власности.

Невдовзі прибула з Сестрорецька його дружина, тобто дочка цього померлого папи. Лунали крики радости і переляку. Молода дитина, яка не вникала в тонкості біології, доволі терпимо віднеслася до воскресіння.

Зате нянька, ця 16-літня дурійка, знову почала проявляти ознаки небажання служити в цій сім'ї, в якій, дивись, то вмирають, то воскресають люди.

На 9-тий день раптом приїхала біла колісниця з кладовища, запряжена в одного гарного коня з наочниками. Чоловік, цей голова сім'ї, дивився саме у вікно і перший побачив її прибуття. Він говорить:

— Ось, папаша, нарешті по вас приїхали коні.

Дідок почав плюватися і говорити, що він більше нікуди не поїде. Він відкрив віконечко і почав плювати на вулицю, кричучи слабим голосом, щоб кучер хутчіше їхав геть і не мозолив тут очі живим людям.

Кучер у білому сюртуку і жовтому циліндрі, не дочекавшись винесення тіла, піднявся нагору і почав грубо лаятися, вимагаючи, щоб йому, нарешті дали те, по що він приїхав, і не примушували його чекати на сирій вулиці.

Він говорить:

— Я не розумію низького рівня мешканців цього дому. Всім відомо, що коні гостро дефіцитні. Ні, — говорить, — я в цей дім більше не їздець!

Мешканці водноруч з ожившим дідком виштовхали кучера з кімнати і той полетів зі сходів, разом з сюбтуком і циліндром. Кучер довго не хотів від'їздити від дому, вимагаючи, щоб йому в крайньому разі підписали хоч якесь посвідчення. Оживший дідок плювався у віконце і погрожував кулаком кучерові, з котрим у них зав'язалася гостра перепалка. Нарешті кучер, захриплий від крику, стомлений і побитий, поїхав, після чого життя потекло своїм руслом.

На 14-й день дідок, простудившися біля відчиненого віконечка, захворів і внедовзі помер правдивою смертю. Спочатку ніхто цьому не повірив, але викликаний лікар заспокоїв усіх, сказавши, що на цей раз ніхто не одурений.

Тут вже вибухла найповніша паніка і безладдя між мешканцями комунальної квартири. Багато мешканців, замкнувши свої квартири, тимчасово виїхали, хто куди. Дружина, тобто, простіше сказати, дочка його папи, лякаючися заходити до бюра, знову виїхала в Сестрорецьк з дитиною і наскрізь переляканою нянькою. Чоловік, цей голова сім'ї, влаштувався в будинку відпочинку.

І дідок був залишений на волю долі.

Дідок лежав у кімнаті до того часу, доки міліціонер, приїхавши на підводі, не склав дідка і не відвіз його, куди треба.

Перший Собор Української Православної Церкви в З.Д.А.

(Надіслано).

1. Перший Церковний Собор, що відбувся в день Покрови Пресвятої Богородиці, 14 жовтня 1950 року в місті Ню Йорку в Українській Православній Свято-Володимирській Церкві 334-336 схід, 14 вул., в годині 1-шій по полудні, під благовіст церковних дзвонів і співу благальної молитви До Твоєї Ласки Припадаємо Богородице Діво... — прийняв і підписав Акт злуки (до того дня і часу окремо існувавших Українських Православних Церков під юрисдикціями архиєпископів Іоанна і Мстислава) — в одну Українську Православну Церкву в Злучених Державах Америки.

2. Об'єднана Українська Православна Церква в Злучених Державах Америки, згідно підписаного Акту і прийнятого статуту, піднесена до стану митрополії.

3. З волі Першого Церковного Собору і Собору Єпископів архиєпископ Іоанн прийняв сан митрополита Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки.

Митрополичий білий клобок з хрестиком піднесений Митрополитові Іоанну 15 жовтня Владикою Мстиславом після Божественної Літургії.

4 З волі Першого Церковного Собору архиєпископ Мстислав обраний заступником митрополита і канцлером Консисторії Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки.

5. З волі Першого Церковного Собору і Собору Єпископів, архиєпископ Геннадій, прийнятий до складу єпископату Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки.

6. Архиєпископ Богдан (Шпилька), єпископ помішник Грецької Архидієцезії в Північній і Південній Америці, в супроводі духовенства прибув на Перший Церковний Собор і під спів архирейського Достойно є прослідував до президіяльного столу, вітаний митрополитом Іоанном і як почесний гість заняв місце за президіяльним столом праворуч архиєпископа Геннадія, уділюючи Соборові (членам і гостям) під тракратний спів „Іспола е ті деспота" — трикратного архипастирського благословіння.

7. Почесним головою Церковного Собору повстанням з місць членів Першого Собору, обрано Владику Іоанна.

8. Діючим головою Першого Церковного Собору повстанням з місць членів Першого Собору — обрано Владику Мстислава.

9. Собор Єпископів Української Православної Церкви в Злучених Державах Америки: митрополит Іоанн, голова Собору; архиєпископ Мстислав, єпископ-канцлер; архиєпископ Геннадій, член Собору Єпископів.

10. Церковна Рада Митрополії одноголосно без дискусії Першим Церковним Собором обрана в складі: прот. о. Михайло Запаринюк, голова Церковної Ради; прот. о. Андрій Іванишин і Олекса Палажій, заступник голови; проф. Василь Завітневич, секретар; прот. о. Федір Форостій, заст. секретаря.

Члени Церковної Ради:

Митрофорний протоєрей о. Лев Весоловський, протоєреі: о. Іван Гундяк, о. Дмитро Лещишин, о. Андрій Бек, о. Григорій Пипюк, о. Володимир Буката, о. Омелян Мицик, Василь Рипужинський, Іван Кокольський, полк. Микола Рибачук, д-р Степан Савчук, Григорій Волянський, Йосип Урбан, Антін Грицак, Йосип Кирилейза. Заступники: митрофорний протоєрей о. Федір Білецький, о. Михайло Кашуба, Федір Сорока, проф. Олекса Колісниченко.

Контральна Комісія:

Прот. о. Василь Дяків, прот. о. Іван Данилевич, о. Андрій Двораківський, інженер Сергій Шевченко, Микола Андрущак, Микола Сикула.

Церковний Суд:

Митрофорний прот. о. Володимир Каськів, прот. о. Петро Білонь, прот. о. Лев Кушнір, Іван Павлишин, проф. Михайло Ветухів, Петро Тибор.

Консисторія:

Голова архиеп. Мстислав; заст. голови митроф. прот. о. Лев Весоловський; секретар прот. о. Дмитро Лещишин; заст. секр. Іван Кокольський; пресовий референт прот. о. Іван Гундяк; скарбник прот. о. Андрій Бек. Член Консисторії Григорій Волянський.

11. Собор Об'єднання Української Православної Церкви доручив Церковній Раді Митрополії докласти всіх заходів до скликання Всесвітнього Церковного Собору всіх частин Української Православної Церкви поза залізною стіною советів існуючих.

Про тих, що „колись називалися українцями"

Свого часу ми подавали за „Українськими Вістями" повідомлення про злющу реакцію Київської радіовисильні на передане „Голосом Америки" повідомлення про з'їзд ДОБРУ-С-у в Ню Йорку. Ця сама лайка появилася тепер у фейлетоні „Радянської України" п. з. „Балаган в Ню Йорку". За лондонською „Українською Думкою" наводимо — так сказати б — найсоковитіший уривок з тої лайки. Там пишеться:

„Що ж за українці збиралися в Ню Йорку?" — питає фейлетоніст і дає таку відповідь: „Це нікчемна купка націоналістичних відщепенців, викинутих народом з української землі, людей без батьківщини, які давно втратили право називати себе українцями. Міжнародні, справді космополітичні шпигуни, вбивці, диверсанти, вони зараз за шматок гнилої ковбаси вірно служать американським імперіялістам. Вислужуючись, вони час від часу влаштовують в якомусь кублі свої збіговиська, де скиглять і виють, мов собаки на місяць, на великий Радянський Союз. Ефект від зусиль зграї псів смердящих — всіх отих донцових, огієнків, мельників тощо — виходить явно протилежний... Учасниками цього балагану в Ню Йорку були наймерзенніші покидьки, набрані американськими властями з числа т. зв. переміщених. Це — воєнні злочинці, всілякого роду націоналістичні шкідники, шпигуни, диверсанти і звичайні кримінальники — рецидивісти. Один за одним виходили до трибуни „потерпілі" і... облудно скаржилися на радянську владу за те, що вона суворо переслідувала їх „діяльність", відправляла цих виродків туди, де їм бути належить... Цей рідкісний парад тюремних каїнів, що прилюдно хвалилися своїми злочинами проти батьківщини, справді міг відбутися тільки в труменівській Америці... Що ж — він цілком достатньо характеризує собою заокеанських паліїв війни і „політичну армію", на яку вони спираються... Але збанкрутілих аґресорів не виручать і не допоможуть їм підібрані на купі сміття нікчемні запроданці, що колись називалися українцями..."

Такий відгук мало в советській прогаганді українське патріотичне зібрання в Ню Йорку, такий відгук мала одна передача українською мовою, яка виламалась з системи перекладів російських передач Голосу Америки. Добре було б, щоб зі змістом фейлетону познайомилися керівники Голосу Америки — додає від себе „Українська Думка".

● 21,101 лікарів, дентистів і ветеринарів заресструвалося до військової служби упродовж останнього тижня. Директор поборової служби каже, що реєстрація виявила надсподіваний успіх.

● На п'ять років ув'язнення і викинення з армії засудив французький суд в Тулюзі двох комуністичних-моряків, що намагалися деморалізувати інших вояків.

З'ЇЗД ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

В днях 30-го вересня і 1-го жовтня відбувся Установчий З'їзд Об'єднання Жіночих Організацій. Його відкрила голова Ініціятивного Комітету та Головної Управи Золотого Хреста, Стефанія Галичин, стверджуючи, що вже не перший раз відкриває такий з'їзд, бо за час вісімнадцятилітнього існування Золотого Хреста відбулося вже 7 з'їздів. Але сьогоднішний з'їзд ми називаємо Установчим З'їздом, бо тепер часи змінилися і вимагають широкого фронту жіночої роботи. Тому в цьому з'їзді, крім Головної Управи Самостійного Золотого Хреста та її відділів, беруть участь і інші жіночі організації, що відтепер приступають до роботи спільно, під спільною назвою, що її має одобрити цей з'їзд: — Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки. Очолювана Людмилою Івченко президія з'їзду покликала до звіту за працю Ініціятивного Комітету п-ню Ст. Галичин, яко голову того Комітету. У своїм звіті Ст. Галичин з'ясувала, що 12-го березня 1940 р вона скликала збори жіночих організацій міста Ню Йорку і околиць, на яких плянувала зактивізування жіноцтва навколо якоїсь спільної роботи. В ширшій дискусії виринула думка від самого жіноцтва, що для сталого зв'язку і плянової праці треба створити центральну організацію, де також і запропоновано назву: „Об'єднання Українських Жінок".

Тоді вибрано Ініціятивний Комітет, що за сім місяців праці, увійшов у зв'язки з жіночими організаціями, приготовив статут для організації, та скликав сьогоднішний з'їзд. В міжчасі, для започаткування сталої праці жіноцтва, приготовив пікнік „День Жінки", який піддержали сотки громадянства, а матеріяльно передано $400 до Конгресового Комітету.

По вислуханні звітів і привітів делеґаток, та по відчитанні телеграм і привітів від жіночих товариств, з'їзд заслухав реферату Л. Івченко: „Нові методи роботи українських жіночих організацій Америки". Прелегентка проаналізувала різні категорії жіноцтва, що тепер мають розпочати спільну працю: а саме стару іміграцію, що віддано і жертвенно працювала в Америці для Рідного Краю, постійно підтримуючи його матеріяльно та нові еміґранти, що, перейшовши страхіття війни, опинились в нових умовах, хотять і далі продовжувати працю, і не перетворитись на додаток машини, лише далі зберігати своє громадське і індивідуальне Я. Так змінився внутрішній склад жіноцтва в Америці. Але змінилися й зовнішні обставини. Старий Край, для якого так віддано жіноцтво збирало допомогу, опинився за залізною заслоною. Україна виростає на проблему світового значення, і з'ясовувати її справу, ширити знання про неї серед своїх та чужих, тепер стає пекучою потребою дня. Якщо раніше важили гроші, то тепер вага переноситься на людей, на склад, знання і активність жіноцтва. Все це і викликає потребу переглянути форми роботи і шукати нових шляхів. Особливо важна проблема молоді, — але на цьому з'зді молодь, і тут уроджена і ново прибула сама, скаже про себе.

Другий реферат був: „Праця молоді в Америці в минулому і на будуче" А. Задорожної: Молодь ішла разом з матерями до засідань жіночих товариств, там довідувалась про страждання України і навчалася любити Україну та зачинати працювати для неї. Пізніше праця трохи занепала, бо воєнний час багато відібрав охоти у молоді. Тепер треба знову заохотити та зацікавити молодь. Найкраще через вишивки і народне мистецтво. Також дуже важне, видавати багато книжок в англійській мові про Україну та її проблему. Частіше робити концерти, вистави, літературні вечорі. Над цим рефератом довго дискутовано.

Другого дня в неділю 1-що жовтня 1950 р., прочитано телеграми та вислухано привіти товариств. Опісля був реферат д-р Катерини Кохно: „Ново-прибула молодь на американських землях". Прелегентка розповіла про участь української молоді у визвольних змаганнях від 17-го року до сьогодні, при чому підкреслила велику участь в тій боротьбі — наших дівчат. Далі спинилася на тяжкому психічному переломі новоприбулої молоді в перші часи в Америці і потребу піддержки їм з боку старшого покоління. Особливо такої піддержки потребують молоді дівчата, які можуть піддатися спокусам великого міста. Наші жінки та матері, що так підтримали українську молодь на еміґрації, що багатьох рятували від голоду і дали змогу продовжувати науку, повинні і тепер заопікуватися та піддержати їх у Новому Світі. Зворушливими словами прелегентка описала переживання молоді у визвольних змаганнях та закінчила висловом надії, що ці всі жертви і терпіння дадуть свій плід і приведуть нас до великої мети.

Опісля заслухано реферату Ст. Галичин „Про повстання жіночих організацій в Америці". Перші форми жіночих організацій започаткували сестрицтва приблизно 60 літ тому при церквах. Дальше повстали жіночі відділи при центральних Запомогових товариствах, відтак місцеві бенефітові товариства, що не були зв'язані з ніякими організаціями, а опісля, 25 літ тому, засновано Союз Українок Америки. В 1932 році повстає друга центральна організація Український Червоний Хрест. Якраз в тому часі на рідних землях велась широко закроєна визвольна акція, а відгуки цеї боротьби викликали в Америці великий підйом серед жіноцтва та охоту допомогти матеріяльно борцям за волю України. По році існування У. Ч. Х. зорганізовано кілька нових відділів, які проявляли великі організаційні та матеріяльні успіхи. В 1933 році представники ОУН перебуваючи тоді в Америці, вплинули на Управу Червоного Хреста, щоб їхня праця ішла спільно з організацією ОДВУ.

В 1937 році змінено назву з Укр. Червоного Хреста на Зо-

(Докінчення на стор. 4-тій)

З'ЇЗД ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

(Докінчення з 3-тої стор.).

лотий Хрест. Жінки, що уважали за потрібне працювати зовсім самостійно від ОДВУ, на своїм з'їзді 1940 р. рішили вести працю як самостійна жіноча організація і цього ж року одержано чартер під назвою Самостійний Золотий Хрест.

Постійні листи та домагання від інших жіночих організацій створити загально жіночу централю застановило уряд Самостійного Золотого Хреста засягнути інформацій та порад у перебуваючої в Америці в 1948 році пані І. Павликовської, та С. Ребет, представниць Жіночого Об'єднання з Европі. Їхня рада була така, щоб скликати ті жіночі організації, що бажають об'єднатись, хай вони самі вирішать цю справу.

Відбуто в цій справі багато засідань, нарад та дискусій. Їх вислідом є сьогоднішній З'їзд. На місці є згадати, що на сьогоднішнім з'їзді є присутні основниці, а деякі із перших урядниць відділів Золотого Хреста, другої жіночої централі, що була створена в 1932 р. І хоч ця організація перейшла зміни в назві, то одначе вони видержали в ній до сьогодня. Ними є пані А. Середа, ініціяторка, і перша голова М. Близнак, С. Перестюк — Галичин, С. Гурин, О. Пельц, А. Литвин.

Після реферату відбулася жвава дискусія над назвою організації, вислід якої остаточно сформовано так: По скільки з'їзд складається в основному з представниць Самостійного Золотого Хреста та його відділів, які вирішили продовжати свою 18-літню працю, об'єднано з іншими жіночими організаціями, то й назва організації має бути тепер **„Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки".**

З'їзд прийняв такі резолюції.

1) З'їзд ОУЖОА уважає основним завданиям українського жіноцтва активну допомогу в боротьбі за свободу і незалежність поневоленої України, і прирікає укр. народові нести поміч у його визвольній боротьбі.

2) З'їзд клонить голову перед героями і жертвами боротьби за незалежність України, перед легендарною УПА, що в нелюдських умовинах комуністичного терору продовжує свою боротьбу.

3) Вся робота організації будується на загально громадській площині, та на засадах християнської етики та моралі.

4) З'їзд висловлює повне признання у витривалій і довгій роботі укр. жіночих товариств Америки, а зокрема широкій патріотично-гуманітарній роботі Золотого Хреста, і закликає все укр. жіноцтво ставати в організовані ряди, за добро і свободу Батьківщини.

5) В дальшій роботі ОУЖА, як загально громадська організація, дбати, щоб стати масовою організацією, приєднати в свої ряди ще досі незорганізоване українське жіноцтво на терені Америки, без різниці віроісповідних приналежностей, а зокрема приєднати молоді кадри жінок, як тут роджених так новоприбувших.

6) ОУЖА вітає УКК як єдину центральну репрезентацію українців в ЗДА та обіцяє йому повну підтримку в його роботі на користь укр. народу.

Звіт реєстраційної комісії виказав, що правних делегаток було всіх разом 29.

Коли з'їзд приступив до виборів, то довший час затримався над кандидатурою на голову Об'єднання. Представниці Золотого Хреста висунули кандидатуру п. Галичин, яка, одначе, заявила, що уважає, що зміни в проводі все впливають корисно для розбудови організації та прирекла, що і на далі буде працювати при Жіночім Об'єднанню як референтка Золотого Хреста, та організаторка, але від головства рішучо відмовилася.

Уряд вибрано в такому складі: Л. Івченко, голова; С. Галичин, місто голова та реф. З. Х.; п. Росоловська 2-га м. голова. Секретарки: А. Задорожна і Г. Ґермак; касієрка: Є. Юрків; контрольорки: А. Середа, П. Погорілець, М. Близнак; радні: П. Івусич, Вус, д-р К. Кохно, С. Гурин, М. Калина.

Пані Л. Івченко закінчила з'їзд подякою за кількість присутних делеґаток та поміч у праці з'їзду і співпрацю у його підготовці та закликала до дальшої роботи.

Молитвою та відспіванням національного гимну закінчено з'їзд.

Секретарки З'їзду:
Галя Ґермак, Іза Несвячена.

Треба крови, щоби ратувати життя. Замешкалий в Шікаґо переселенець Василь Понятишин мусить негайно перейти тяжку операцію легенів і потребує 12 паньтів крови. Просимо добрих людей о поміч і жертву крови для тяжко хорого.
Mercy Hospital, 2526 Columet Ave.
Victory 2-4700 — Bank for Blood for Wasyl Poniatyshyn

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую брата **МИКОЛУ ВІНТОНЯКА**, сина Микити і Анни, зі села Дідушиці Малі, пов. Стрий, був в провінції Pommern, місто Franzburgbardt, Німеччина. Хто знає яку вістку, проситься подати на адресу сестри **Марії Вінтоняк**, замужна **Halas, 5192 Lonyo St., Detroit 10, Mich. U.S.A.** Закордонні часописі проситься о передрук.

ПОШУКУЄТЬСЯ старшої, самітної жінки до ведення дому. Може бути і старше або самітне подружжя. Помешкання на місці. Платня після умови. Оферти слати: **Dr. Theodor Mackiw, 326 Clifton Ave., Newark 4, N. J. Тел.: HUmbold 3-8767.**

ПОСДИНОК ЛЕСЮ, з бабкою і дідусем пошукує **В. ДУБИНА.**
Писати: 7189 W. Grand Avenue Chicago, Ill.

СВЯТО У.П.А. В НЮ ЙОРКУ

(Докінчення зі стор. 1-шої)

ко на зустріч з ген. Мек Артуром, хоча він міг його закликати до себе до Білого Дому. Говорячи про УПА, проф. Вовчук характеризував її словами поляглого і командира: — це понадпартійна збройна сила українського народу, в якій обов'язувала козацька засада: якщо віриш в Бога і вмієш молитись, перехрестись, бери шаблюку і рубай ворога! Оба бесідники підкреслювали, що сила УПА не тільки в зброї, але в ідеї та самій боротьбі. В завтрішньому рішальному бою УПА стане кристалізаційним ядром, довкруги якого збереться ввесь нарід, всі поневолені народи і перед якими тоді не встоїться жадна сила ворога. Нарід, що має честь і гордість, не загине. УПА врятувала честь українському народові та стала його гордістю. Пролята в бою кров Командира це ще більше закріпила. Смерть командира — це страшний удар для українців, але вона схамене усіх, — скаже об'єднатися та завершити Велике Діло, за яке він зложив свою голову. Тому не плакати нам, але вірити і об'єднано йти вперед до перемоги. Окликом: ‚Хай живе УПА!' — закінчив проф. Вовчук свою доповідь, у відповідь на яку приявні спонтанно відспівали „Не пора". На мистецьку частину програми склались виступи хору „Трембіта" з Нюарку під дигентурою п. Добоша, солістки (сопран) Марії Боднар, при фортепіяновому акомпаніяменті п-ні Є. Чапельської, ансамблю бандуристів під проводом С. Ганушевського, деклямації Б. Федоровича та І. Свіртнянської і аматорського драматичного гуртка з Джерзі Сиґі, що виконав одну дію з п'єси д-ра Гриневича з життя УПА.

ЦЕРКВА В КАТАКОМБАХ.

Як уже згадано в інших кореспонденціях зкінцем серпня б. р. відкрито у ватиканських будинках між іншими виставами також виставу католицької діяльности, як подає дописуватель „Українських Вістей (Ф.Л.) з Едмонтону. Окремою великою частиною цеї вистави є відділ „Церква у катакомбах", що представляє мучеництво Католицької Церкви в країнах під московсько-большевицькою окупацією. Починає цю частину вистави окремий український відділ, який ілюструє мучеництво Української Католицької церкви. Кореспондинт „Християнського Голосу" в Мюнхені, В. Ф., який постійно перебуває в Римі і був на відкритті цеї вистави, пише вичерпно про український відділ цеї вистави, який щоденно оглядають десятки тисяч вірних, що приїжджають на прощу до Риму. На виставі є великі світлини митрополита Андрія Шептицького, трьох знищених большевиками єпископів: Григорія Хомишина, Теодора Ромжи, Йосафата Коциловського та 7 єпископів засланих, між ними львівського митроп. Йосифа Сліпого. Цифрою представлений також стан української церкви закордоном. По українським відділі йдуть відділи: литовський, лотиський, польський, югославянський, мадярський і чехословацький. Найкраще удокоментований український відділ завдяки о. д-ру Юрію Миляньковi й о. д-ру Атанасію Великому. Заходи поляків, щоб недопустити до окремого українського відділу були успішно переможені завдяки зусиллям української делегації до Комітету Святого Року.

ПОНАД 42 БІЛІОНИ ДОЛ. ВИДАНО НА ЧУЖИННУ ДОПОМОГУ ВІД ДРУГОЇ ВІЙНИ

Вашингтон, 22 жовтня. — Досі видано $42,591,000,000 на чужинецьку допомогу від Дня Перемоги в 1945 р., як це виказала спільна конґресова Комісія Федеральних Видатків. З цієї суми припадає на кожного мужчину, жінку й дитину в Злучених Державах поголовно по $283. Таку суму видано на втримання федерального уряду впродовж шести років перед другою війною. Цей звіт оголошено після остороги, яку проголосив колишній президент Герберт Гувер, що допомога для чужих країн накладає великі тягарі на американських податковців. Цифри зіставлені експертами в грошевих оправах, між якими є теж Ґері Бирд, сенатор з Вирджінії. Цифри доведені до останніх часів і обіймають 28 програм військової й економічної допомоги, а тут не вчислено ще видатків, які президент щойно підготовляє. Комісія каже, що це є осторожні обрахунки, основані на сплаті позичок і на вартости товару, висланого закордон, а теж на справжніх виплатах, вже пороблених, а не на таких, які тільки дозволені законом. Нові великі видатки почнуться в січні 1951 р., коли то буде радити Конґрес.

КІЛЬКІСТЬ ДІПІСТІВ З ПІДСОВЄТСЬКИХ КРАЇН ДІЙДЕ ДО 11,000,000.

Белвил, Ілл. — Проблема діпістів в Европі не тільки, що не маліє, але ще зростає, як про це говорено на з'їзді Розселенчої Ради Краєвої Католицької Конференції. За достовірними вістями з Німеччини кожного дня втікає з-підсовєтських країн по 1,000 людей. Їх приміщується в таборах, у яких може бути до 11,000,000 таких осіб. Тих, зі скитальців, які мають право в'їзду до Злучених Держав, осталося ще 600,000 осіб. На підставі теперішнього закону ще 219,000 діпістів може приїхати до ЗДА. Досі приїхало до Америки 196,000 скитальників з Европи.

ОПРИЛЮДНЮЮТЬ ЛИСТ СЕН. ЛІМЕНА ДО ГІССА

Ню Йорк. — Сен. Герберт А. Лімен заявив, що він не потребує оправдуватися за лист, висланий до Алджера Гісса 6 серпня 1948 р., у якому висловив своє повне довіря до Гісса. Цей лист оприлюднено у передвиборчій кампанії, щоб зменшити вагу листа, який написав республіканський кандидат на сенатора Джозеф Генлі в справі передвиборчих торгів з губ. Дюї. Лімен каже, що лист був висланий ще заки Гісс був засуджений за криво присягу з відпеканням комунізму.

● **Чотирьох румунських** підсудних „призналися" в Букарешті перед військовим судом до шпигунства в користь Франції.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 21. жовтня 1950 року помер в Ню Йорку член і бувший предсідник Укр. Запомогового Тов. Дністер, від. 361 УНСоюзу
МИХАЙЛО ГУЦАЛЮК.
Покійний родився 1887 р. в селі Задиншівка, пов. Скалат, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив в 1916 р. Щиро працював для цеї організації. Він теж причинився в зорганізуванні відділу 361.
Полишив в смутку жену Ольгу, дочки Ольгу і Анну, сина Михайла і трьох внуків, а рівнож братів: Володимира і Івана, які приїхали з Канади попращати свого брата.
Похорон відбудеться у вівторок 24. жовтня з похоронного заведення П. Яреми 129 Е. 7. вул., до церкви св. Юра.
В. Н. П.
П. Кучма, секр.

Дня 12. жовтня 1950 року померла нагло
МАРІЯ ДІДОХА
членкиця Тов. Любов, від. 298 У. Н. Союзу в Бронкс, Н. Й., проживши 55 років.
Походила з Топорова, повіт Радехів, Зах. Україна. Полишила у смутку мужа Теодора, сина Володимира і три внуки. Покійна була відомою серед українського загалу в Бронкс і Ню Йорку із свого приємного характеру, незвичайної жертвенности на народні цілі і винняткової скромности.
Похована на Cypress Hills Cemetery. Нехай далека земля буде Їй легкою. Вічна Їй Память.
В. Морозович, секр.

ТАРЗАН, ч. 2456. Противні зарядження.

На тихий свист малпочоловіка капітан Аббот повернувся вбік збентежений.

Тарзан спокійно вияснив, що влада в Луїсвил пошукує Великого Луї за вбивство.

„Я маю плян" — відповів капітан. Він підступив незамітно, до кімнати з радіо-телеґрафією.

За мінуту оператор в Леополдсвил дістав важливу вістку.